

Kirkon Ulkomaanavun lausunto hallituksen tiedonantoon yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa

Kirkon Ulkomaanapu (KUA) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen tiedonantoon. Syrjintä ja rasismi yhtenä sen muotona ovat keskeisiä kehityksen esteitä niin Suomessa kuin maailmallakin. On tärkeää, että yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden kysymykset käsitetään paitsi kansallisina, myös kansainvälisinä kysymyksinä. Suomen hallituksen politiikkalinjauksilla ja toimenpiteillä syrjimättömyyden edistämässä tulee olla aikaisempaa vahvempi kansainvälinen ulottuvuus, joka osaltaan tukee kokonaistavoitteita suomalaisessa yhteiskunnassa.

KUA keskittyy lausunnossaan lausuntopyynnön ensimmäiseen ja kolmanteen kysymykseen. Ensimmäisessä kysymyksessä pyydetään mainitsemaan Yhdenvertainen Suomi -ohjelman kolme keskeisintä tavoitetta:

1. *Tunnistetaan ja puretaan yhteiskunnan eriarvoistavia rakenteita;* Syrjintä ja rasismi ovat paitsi yksilötason asia niin myös rakenteellinen ongelma, joihin kuuluvat poliittiset, oikeudelliset ja kulttuuriset rakenteet, eriarvoisuus, syrjivät käytännöt sekä resurssien epätasainen jakautuminen. Suomen ja suomalaisten toimijoiden tulee pyrkiä vaikuttamaan näihin rakenteisiin edistämällä oikeusperustaisuuden periaatteita: osallistuminen, vastuullisuus, syrjimättömyyden periaate ja tasa-arvo, voimaantuminen sekä ihmisoikeussopimusten ja –normiston kunnioittaminen (ns. PANEL-periaatteet).
3. *Vahvistetaan viranomaisten yhdenvertaisuusosaamista eri tasoilla.* Ulkoministeriöllä (UM) on tärkeä tehtävä keskeisten ihmisoikeussopimusten täytäntöönpanon raportoinnissa, mutta Yhdenvertainen Suomi -ohjelmassa UM:n rooli on valitettavan pieni. Viimeaikainen julkinen keskustelu on osoittanut, että ”kotimainen” rasismi on aina kansainvälinen asia. Erityisesti hallinnon tasolta rasistiseksi tulkittu viestintä vaikuttaa negatiivisesti kaikkien suomalaisten toimijoiden mahdollisuuksiin tehdä työtään ja solmia kumppanuuksia. Yhdenvertainen Suomi -jatkotyössä tuli lisäksi huomioida mahdollisuudet ja synergiat, jotka liittyvät Suomen jäsenyyteen ja työhön YK:n ihmisoikeusneuvostossa.
8. *Kehitetään rasismiin liittyvää tutkimusta ja tiedonkeruuta.* Tutkimukseen perustuva toiminta on vaikuttavuuden edellytys myös rasismin vastaisessa työssä ja siksi Suomen kansallisessa ohjelmassa tulisi edelleen vahvistaa tutkimusta ja tiedonkeruuta. On välttämätöntä, että rasismia ja syrjintää kokeneiden ihmisten ääni kuuluu vahvemmin rasismista käydyssä keskustelussa.

KUA haluaa lisäksi nostaa esiin seuraavat asiat yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämiseksi (kysymys 3):

- *Lisätään globaalikasvatuksen resursseja.* Suomessa on monia toimijoita kuten Changemaker, joiden ammattitaitoa ja kokemusta tulisi hyödyntää kansallisen globaalikasvatuksen nostamisessa uudelle tasolle. Järjestöjen tekemällä globaalikasvatuksella on tärkeä rooli syrjimättömyyden edistämässä. Globaalikasvatuksen tarkoituksena on auttaa meitä ymmärtämään, että paikalliset ja globaalit ilmiöt vaikuttavat ihmisten arkeen eri tavoin kaikkialla maailmassa. Globaalikasvatuksella pystytään edistämään parempaa ymmärrystä tarpeesta pyrkiä ihmiskunnan yhteiseen hyvään ja koko maapallosta huolehtimiseen.
- *Sisällytetään suomalainen koulutusosaaminen tiiviimmin osaksi päivitettyä Yhdenvertainen Suomi –ohjelmaa.* Esimerkiksi Opettajat ilman rajoja –verkoston vapaaehtoiset koulutusalan ammattilaiset ovat ainutlaatuinen resurssi tasa-arvoisen koulutuksen ja syrjimättömyyden edistämässä.
- Tiedonannossa tulisi harkita uuden suurlähettilään nimitystä vastuualueinaan syrjinnän ja rasismin vastainen työ. Vaihtoehtoisesti nykyisen tasa-arvosuurlähettilään toimenkuvaa ja tulisi vahvistaa syrjinnän ja rasismin vastaisen työn osalta.
- Yhdenvertainen Suomi -ohjelman jatkaminen on kokonaisuudessaan tärkeää, mutta *erityistä painoa tulisi laittaa ohjelman toimeenpanoon ja vaadittavaan resurssointiin.*